5

FELSEFE 10 · 1. ÜNİTE · 5. konu

Felsefenin Diğer Alanlarla İlişkisi

Felsefenin dokunmadığı bir alan var mı?

Felsefe hayatın hemen her alanına soru yöneltir

Spor

Kuralların boşluğundan yararlanmak ne zaman hileye dönüşür?

Eğitim

Öğretmenin görevi bilgi aktarmak mı, düşünmeyi öğretmek mi?

Dil

Kelimeler dünyayı mı anlatır, yoksa dünyayı mı kurar?

felsefesinifi.com

Aynı alana yönelen sorular bir felsefe disiplini oluşturur

Felsefe disiplini

Felsefenin belli bir alana yönelen sorularından doğan, o alanın kavramlarını, yöntemlerini ve amaçlarını inceleyen alt dalıdır.

felsefesinifi.com

Her disiplin bir sorunun peşine düşer (1)

Varlık felsefesi

Varlığın olup olmadığı ve ne olduğu

Bilgi felsefesi

Bilginin mümkün olup olmadığı, kaynağı, doğruluk ölçütü

Ahlak felsefesi

Evrensel ahlak yasası; özgürlük ile sorumluluk ilişkisi

Estetik ve sanat felsefesi

Güzelliğin ne olduğu; ortak estetik yargıların imkânı

felsefesinifi.com

Her disiplin bir sorunun peşine düşer (2)

Siyaset felsefesi

Devletin kökeni, iktidarın meşruiyeti, ideal toplum düzeni

Din felsefesi

Tanrı'nın varlığı, evrenin yapısı, ruhun ölümsüzlüğü

Bilim felsefesi

Bilimin doğası ve yöntemi

felsefesinifi.com

Gündelik bir soru seni bir disipline götürür

Gündelik soru	Disiplin
"Bu haber doğru mu, neye göre anlarım?"	Bilgi felsefesi
"Kopyaya göz yummak beni de sorumlu yapar mı?"	Ahlak felsefesi
"Herkesin sevdiği şarkıyı sevmiyorsam zevkim mi yanlış?"	Estetik
"Seçilmiş bir yönetimi meşru kılan ne?"	Siyaset felsefesi

felsefesinifi.com

Aynı gökyüzüne dört kişi dört ayrı yerden bakar

Örnek

Bilim insanı bir yıldızın uzaklığını ölçmeyi düşünür. Ressam gecenin rengini tuvale taşımak ister. İnançlı biri gökyüzündeki düzende yaratıcının izini görür. Filozof sorar: "Evren neden var?"

Dördü de anlamaya çalışır; ama aynı işi yapmaz.

felsefesinifi.com

Bilim de felsefe de akla dayanır ama varlığa farklı bakar

Ölçüt	Bilim	Felsefe
Varlığa bakış	Belli bir yönünü, parçalara ayırarak	Bir bütün olarak
Yöntem	Gözlem, deney, ölçüm	Akıl yürütme, tartışma
Sonuç	Kanıtlanabilir, test edilebilir	Kesin kanıt yok; farklı görüşler

felsefesinifi.com

Bilimsel bilgi herkes için geçerli kabul edilir

Yıldızın uzaklığını aynı yöntemle ölçen herkes aynı sonuca ulaşır.

Genelgeçerlik

Bir bilginin belli kişilere göre değişmeden herkes için geçerli kabul edilmesidir.

Felsefe kesin kanıt sunamaz; aynı soruya farklı cevaplar verilir.

felsefesinifi.com

Din ve sanat akıldan çok sezgiye ve duyguya dayanır

Sezgi: akıl yürütmeye başvurmadan bir şeyi doğrudan kavrama.

Din

Vahye (Tanrı'dan gelen bildiri) ve kutsal metinlere dayanır; manevi ihtiyaçlara cevap verir.

ve

Sanat

Hayal gücüyle duyguyu estetik biçimde ifade eder; güzeli ortaya koymak ister.

felsefesinifi.com

Felsefe ve bilim: aynı amaç, farklı yol

Ortak nokta

Evren, insan ve yaşam hakkında açıklayıcı bilgi arar; akla dayanır; sistemlidir.

Fark

Bilim deney ve gözlemle incelenen olgulara yönelir, varlığı parçalara ayırır. Felsefe varlığa bütüncül bakar.

felsefesinifi.com

Felsefe ve din: aynı konular, farklı dayanak

Ortak nokta

İkisi de insanı, evreni, hayatın anlamını ve önemini konu edinir.

Fark

Felsefe akla dayanır, konularına eleştirel yaklaşır. Din inanca ve vahye dayanır; bilgileri kesindir ve sorgulanmadan inanılır.

felsefesinifi.com

Felsefe ve sanat: ikisi de yaratıcı, ama farklı ürün

Ortak nokta

Ulaşılan sonuçlar özneldir ve yaratıcı hayal gücünün ürünüdür.

Fark

Felsefe akla dayanır, bilgiye ulaşmak ister; ürünü soyut düşüncedir. Sanat duyguya dayanır, güzeli ister; ürünü somut eserdir.

felsefesinifi.com

Düşün

Bilim, felsefe, din ve sanat aynı olay hakkında farklı şeyler söylüyorsa biri yanlış mı, yoksa her biri başka bir soruya mı cevap veriyor?

felsefesinifi.com